

รายงานผลการจัดการเรียนการสอนแบบ ACTIVE LEARNING

รายวิชา 0102435 กิจการเพื่อสังคม
(Social Enterprise)

ผู้สอน อาจารย์ ดร.โอริสา ชุมพงศ์

ภาคการศึกษาที่ 1/2568

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ปัญญา จริยธรรม นำการพัฒนามนุษย์และสังคม

รายละเอียดของรายวิชา

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0102435 ชื่อรายวิชา กิจกรรมเพื่อสังคม

3(2-2-5)

ชื่อรายวิชา (Social Enterprise)

คำอธิบาย รายวิชาความเป็นมา ความสำคัญ ความหมาย หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับจัดตั้ง
กิจการเพื่อสังคม แนวทางการบริหารจัดการและพัฒนากิจการเพื่อสังคม ตลอดจนการประเมิน ผลลัพธ์ทางสังคม
ของกิจการเพื่อสังคมที่มีต่อการแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยวิเคราะห์กรณีศึกษาและฝึกปฏิบัติ

Background; significance; definitions; principles and concepts relating to social
enterprise establishment; social enterprise managerial administration process as well as social
impact assessment of social enterprise for social and environmental resolution by analyzing
case study and practicing

2. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาชุมชน

☐ ศึกษาทั่วไป

☒ วิชาเอกเลือก

☐ วิชาพื้นฐานเฉพาะ

☐ วิชาเอก

☐ วิชาเฉพาะ

☐ วิชาเอกบังคับ

☐ วิชาโท

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

3.1 เพื่อให้บัณฑิตมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ เพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

3.2 เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกิจการ
เพื่อสังคม แนวทางการบริหารจัดการและพัฒนากิจการเพื่อสังคม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ปัญญา จริยธรรม นำการพัฒนาคนและสังคม

3.3 เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน ผลลัพธ์ทางสังคมของกิจการเพื่อสังคมที่มีต่อการ แก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยวิเคราะห์กรณีศึกษาและฝึกปฏิบัติ

3.4 เพื่อให้บัณฑิตสามารถวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคมเพื่อเป็นแนวทางสู่การ ขับเคลื่อนการประกอบกิจการเพื่อสังคมที่ยั่งยืนและก่อให้เกิดนวัตกรรมสังคม

4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ดร.โอริสา ชุมพงศ์

อาจารย์ผู้สอน ดร.โอริสา ชุมพงศ์

5. ภาคการศึกษา/ ชั้นปีที่เรียน

2568/ภาคการศึกษาต้น/ นิสิตการบริหารและพัฒนาชุมชนชั้นปีที่ 3

6. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

หมวดที่ 2

แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	แนะนำรายวิชา การเรียนการสอน - การวัด/ประเมินผล เอกสาร - แนะนำแนวทางการศึกษาเพื่อให้ บรรลุความมุ่งหมายของรายวิชา	1	2	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย -สื่อ PowerPoint - TSU MOOC -แลกเปลี่ยนความ คิดเห็น	ดร.โอริสา ชุมพงศ์
2-3	บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ กิจการเพื่อสังคม - ที่มา ความหมาย ความสำคัญ และ แนวคิดของกิจการเพื่อสังคม	2	4	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย -สื่อ PowerPoint	ดร.โอริสา ชุมพงศ์

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	- ประเภท และลักษณะของกิจการเพื่อสังคม - ความเหมือนและแตกต่างระหว่างการประกอบการเชิงธุรกิจกับกิจการเพื่อสังคม			- TSU MOOC - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	
4	บทที่ 2 ผู้ประกอบการทางสังคม - ที่มา ความหมาย แนวคิดของผู้ประกอบการทางสังคม - คุณลักษณะ และบทบาทของผู้ประกอบการเพื่อสังคม	1	2	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	ดร.โอริสา ชุมพงศ์
5-6	บทที่ 3 นวัตกรรมสังคม - ที่มา ความหมาย ประเภทและรูปแบบของนวัตกรรมทางสังคม - กระบวนการของนวัตกรรมทางสังคม - แนวคิดนวัตกรรมสังคม - นวัตกรรมสังคมกับความคิดสร้างสรรค์ - นวัตกรรมสังคมกับคุณภาพชีวิต - งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมสังคมในระดับชุมชนท้องถิ่น	2	4	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	ดร.โอริสา ชุมพงศ์
7-8	บทที่ 4 รูปแบบทางธุรกิจของกิจการเพื่อสังคม - พันธกิจของกิจการเพื่อสังคม - แนวคิดกิจการเพื่อสังคม	2	4	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint	ดร.โอริสา ชุมพงศ์

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	- รูปแบบของกิจการเพื่อสังคม - โครงสร้างของกิจการเพื่อสังคม			- TSU MOOC - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	
9	สอบกลางภาค				
10	บทที่ 5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคม - แนวคิดการประกอบการในมุมมองมหภาค และจุลภาค - แนวคิด Triple Bottom Line Business - ทฤษฎีในศาสตร์การประกอบการ - ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง	1	2	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	ดร.โอริสา ชุมพงศ์
11	บทที่ 6 คุณค่าทางสังคม - แนวคิดในเรื่องขององค์ประกอบของคุณค่า - การสร้างคุณค่าร่วม - ลักษณะของการสร้างคุณค่าร่วม - ระดับของการสร้างคุณค่าร่วม - แนวทางในการสร้างคุณค่าร่วม	1	2	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	ดร.โอริสา ชุมพงศ์
12	บทที่ 7 ความรับผิดชอบต่อสังคม - ความหมาย แนวคิดเบื้องต้น และประเภทของความรับผิดชอบต่อสังคม - การดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	2	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	ดร.โอริสา ชุมพงศ์

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	- ความท้าทายด้านความรับผิดชอบต่อสังคม - รูปแบบของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม - กรณีศึกษาองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม				
13	บทที่ 8 กรณีศึกษากิจการเพื่อสังคมที่ประสบความสำเร็จ นวัตกรรมทางสังคมและ ผลลัพธ์ทางสังคม - กรณีศึกษาต่างประเทศ - กรณีศึกษาในประเทศไทย	1	2	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	ดร.โอริสา ชุมพงศ์
14-16	การนำเสนอโครงการ -นำเสนอโครงการที่เชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนการประกอบกิจการเพื่อสังคมและก่อให้เกิดนวัตกรรมสังคม	3	6	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	ดร.โอริสา ชุมพงศ์
17	สอบปลายภาค				
18					
รวม		15	30		

หมายเหตุ รายวิชานี้ใช้การเรียนการสอนแบบ Active Learning ไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง มีการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนามจากสถานการณ์จริง โดยใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน อย่างน้อย 30 ชั่วโมง

หมวดที่ 3

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดย ACTIVE LEARNING

หลักการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้ประกอบการในที่นี่มีทั้งหมด 4 มิติ ในเขตชุมชนที่ตั้งของกิจการวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดสงขลา และพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง โดยมีรายละเอียดของการบูรณาการดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั่วไปของกิจการวิสาหกิจชุมชน ทำความรู้จักกับวิสาหกิจเพื่อสังคมในพื้นที่ชุมชนของตนเอง และพื้นที่ใกล้เคียง ร่วมกับการผสมผสานกับการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากกรณีศึกษา (Analyze case studies) เกี่ยวกับวิสาหกิจเพื่อสังคมต้นแบบ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ประเภทของวิสาหกิจเพื่อสังคมได้ในหลากหลายมิติ จากนั้นให้นำเสนอแผนการตลาด (Business Plan) วิสาหกิจชุมชนในมิติต่างๆ ตามความสนใจ

2. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reactions to videos) ประมาณ 15-20 นาที โดยนักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเด็น แนวคิด ทักษะที่เชื่อมโยงกับการเสริมสร้างการเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคม เพื่อนำความรู้ที่ได้ประยุกต์ใช้ในการประกอบการได้ หลังจากนั้นทำการสะท้อนความคิดและร่วมกันสรุป

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน (Team Based Learning) โดยให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจเพื่อสังคม วิเคราะห์สภาพทางธุรกิจ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และระดมความคิดโดยใช้เครื่องมือ Business Model Canvas (รูปแบบหรือโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบ) ในการออกแบบโมเดลธุรกิจ ได้เพื่อบ่งชี้ภาพรวมและกำหนดทิศทางของธุรกิจ และกลยุทธ์ส่วนผสมทางการตลาด 4Ps of Marketing Mix เพื่อนำไปประยุกต์เพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ของกิจการได้ โดยนักศึกษาร่วมออกแบบโมเดลธุรกิจกันภายในกลุ่ม ร่วมกับอาจารย์ผู้สอน

4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นฐาน (Simulation Based Learning) โดยให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มละ 4-5 คน และร่วมออกแบบกิจการวิสาหกิจเพื่อสังคมเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคม ผ่านการจำลองสถานการณ์เสมือนจริง โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการเลือกผลิตภัณฑ์ การออกแบบตราสินค้า รูปแบบบรรจุภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์/บริการ การวิเคราะห์กลุ่มลูกค้า กลยุทธ์การส่งเสริมการขายออนไลน์ เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาได้ระดมความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาศักยภาพจากประสบการณ์ตรง เสริมสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการชุมชนผ่านการจำลองสถานการณ์เสมือนจริง จากนั้นให้นักศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลออกมาในรูปแบบทั้งการนำเสนอในห้องเรียน

กิจกรรมที่ 1

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจการเพื่อสังคมต้นแบบ

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาพรวมของการดำเนินงานของกิจการเพื่อสังคมในพื้นที่ชุมชนของตนเองและพื้นที่ใกล้เคียง
- 2) เพื่อให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคมที่เป็นต้นแบบ
- 3) เพื่อให้นิสิตสามารถวิเคราะห์กิจการเพื่อสังคมได้ในหลากหลายมิติ

2. ระยะเวลา

- ระยะเวลา ได้แก่ สัปดาห์ที่ 2-7

3. เนื้อหา/สาระสำคัญของการเรียนรู้

- เนื้อหา/สาระสำคัญของการเรียนรู้ ได้แก่ องค์ความรู้เกี่ยวกับภาพรวมของการดำเนินงานของกิจการเพื่อสังคม ในพื้นที่ชุมชนของตนเองและพื้นที่ใกล้เคียง ตัวอย่างของกิจการเพื่อสังคม ตลอดจนแผนธุรกิจ (Business Model Canvas) เพื่อให้สามารถวิเคราะห์กิจการเพื่อสังคมได้ในหลากหลายมิติ

4. สื่อการเรียนรู้

- การบรรยาย/การอภิปราย
- สื่อ PowerPoint
- วิดีทัศน์
- รายงานกลุ่ม
- การนำเสนอรายงานกลุ่ม

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

- กระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นิสิต มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาพรวมการดำเนินงานของกิจการเพื่อสังคม วิเคราะห์ทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการประกอบสร้างกิจการเพื่อสังคม และการผสมผสานการประยุกต์ใช้ฐานความคิดทางความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. เกณฑ์การประเมิน

- เกณฑ์การประเมิน ได้แก่ การประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ความก้าวหน้าของงาน ตัวเล่มรายงาน การนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบของวีดิทัศน์สื่อ PowerPoint และการบรรยาย

7. ข้อเสนอแนะหลังจัดกิจกรรม

- นิสิตมีทักษะในการนำเสนอเพิ่มขึ้น มีการประยุกต์กิจกรรมการนำเสนอหลากหลายรูปแบบ ซึ่งนิสิตได้มีส่วนร่วมสร้างสรรค์ไอเดียมากขึ้น สามารถประยุกต์แนวคิดเกิดเป็นผลิตภัณฑ์กิจการเพื่อสังคมในรูปแบบต่างๆ ได้ดี

ภาพตัวอย่างกิจกรรม Innovation Pitching & Reflection

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ปัญญา จริยธรรม นำการพัฒนาคนสู่สังคม

ภาพตัวอย่างนวัตกรรมของผู้เรียน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ปัญญา จริยธรรม นำการพัฒนาคนและสังคม

ภาพตัวอย่างนวัตกรรมของผู้เรียน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ปัญญา จริยธรรม นำการพัฒนาคนและสังคม